

Yttrande över remiss Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige, Ds 2019:4

(dnr Ku2018/02102/DISK)

Länsstyrelsen i Stockholms län har fått möjligheten att inkomma med synpunkter på remiss avseende Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige, DS 2019:4.

Länsstyrelsens övergripande synpunkter

Länsstyrelsen är väl medveten om att frågan om inrättande av nationell institution för mänskliga rättigheter inte omfattas av remissen, men vill ändå framföra synpunkten att inrättandet av en ny institution torde ha mycket begränsad betydelse för områdets utveckling. Med detta sagt har Länsstyrelsen följande synpunkter på förslaget.

Länsstyrelsen instämmer i stora delar med utredningens slutsatser om formen för en ny nationell institution för mänskliga rättigheter. Länsstyrelsen är positiv till att den föreslagna MR-institutionen får ett helhetsansvar, med utgångspunkt i internationella förpliktelser samt möjlighet att välja frågor som ska prioriteras.

Länsstyrelsen bedömer att utredningen har undersökt alternativa lösningar men inte tillräckligt belyst de nackdelar som är förenade med förslaget om myndighetens uppgifter.

Institutionens närmare uppgifter (4.3)

I takt med att människorättsarbetet sprids på fler och ökar i volym ökar även behovet av en sammanhållande aktör med överblick, samlat grepp och som har ett långsiktigt ansvar. Enligt myndighetens bedömning finns det starka skäl att hålla ihop kunskapen om mänskliga rättigheter för att säkerställa att kunskap som vinnas i uppföljningen också kan ligga till grund för det regionala och lokala arbetet. Det är också angeläget att regeringen får en samlad bild av hur arbetet med mänskliga rättigheter utvecklas utifrån institutionens huvudsakliga uppgift.

Länsstyrelsen anser att utredningen inte tillräckligt belyst vilka nackdelar som är förenade med att samla uppföljning, undersökning och främjande inom en och samma myndighet. Risken finns att den opartiskhet som är nödvändig vid uppföljning går förlorad när institutionen ska främja mänskliga rättigheter i det

Datum
2019-05-20

Beteckning
101-8625-2019

arbete som sedan ska följas upp. En annan risk som kan uppstå är att uppföljningsrapporterna uppfattas som mindre trovärdiga om myndigheten även har i uppdrag att lämna underlag till regeringen baserade på uppföljningens resultat.

Vidare anser Länsstyrelsen att utredningens förslag om begäran av uppgiftslämnande är för otydligt eftersom det är svårt att se gränsen mellan vad som kan betraktas som åtgärder med koppling till mänskliga rättigheter och vad som ligger utanför. Detta kan medföra att det kan uppstå svårigheter med tillämpningen av lagstiftningen.

Institutionens årsrapport (4.4)

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att MR-institutionen ska lämna en årlig rapport. Länsstyrelserna har genom åren noterat att det saknas tydlighet i förverkligandet av Sveriges MR-åtaganden och myndigheternas ansvar. Ett flertal myndigheter vars ansvarsområden och befogenheter innebär en stor risk för åsidosättanden av enskildas grundläggande rättigheter, saknar idag systematik för beaktandet av mänskliga rättigheter i den egna verksamheten. Detta innebär att mänskliga rättigheter ses som något viktigt men inte prioriterat, inte minst när det gäller att fördela resurser. Länsstyrelsen anser att en årsrapport bör innehålla en särskild uppföljning av myndigheternas ansvar för förverkligande av mänskliga rättigheter med beaktande av föredragskonform lagtolkning.

Finansiering (10.2)

Utredarens finansieringsförslag väcker en oro för bristande långsiktighet med andra delar och uppdrag inom den sammanhållna struktur som regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter. Utredningens förslag kan få kännbara konsekvenser för länsstyrelsens samordnings- och utvecklingsuppdrag. Detta uppdrag är det enda som har medel för verksamhetsutveckling, gemensamt såväl som på de enskilda länsstyrelserna, och det riskerar att gå förlorat. I kraft av sina uppgifter har länsstyrelserna överblick och kunskap om förhållandena både på regional och på lokal nivå, vilket enligt vår bedömning stärker arbetet med att integrera de mänskliga rättigheterna.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av förvaltningsdirektör Åsa Ryding. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit avdelningschef Karina Uddén samt Vladimir Guala, föredragande.